

PLAN VAN AANPAK IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET GEMEENTE MAASTRICHT

Versie d.d. 26-03-2018

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer	4
2. Inleiding	4
2.1. Doelstelling implementatie Omgevingswet	4
2.2. Kerninstrumenten van de Omgevingswet.....	5
2.3. Uitgangspunten voor de implementatie van de Omgevingswet Maastricht	6
3. Doel	7
4. Kerninstrumenten gemeente Maastricht.....	7
4.1. Omgevingsvisie	7
4.2. Omgevingsplan	9
4.4. Omgevingsprogramma	11
5. Gerelateerde processen	11
5.1. Werkwijze & procedures	11
5.2. Informatievoorziening en Digitalisering	12
5.3. Vaardigheden en Competenties.....	13
5.4. Juridische aspecten	13
6. Organisatie	15
6.1. Raadswerkgroep.....	15
6.2. Kopgroep	16
6.3. Kernteam	16
6.4. Projectgroep Omgevingswet	16
6.5. Werkgroep Omgevingsvisie.....	17
6.6. Werkgroep Omgevingsplan	17
6.7. Werkgroep Informatiemanagement en Digitalisering	17
6.8. Werkgroep Juridisch.....	18
6.9. Werkgroep Organisatieontwikkeling.....	19

6.10. Werkgroep Communicatie	19
6.11. Werkgroep Financieel.....	19
7. Planning Implementatie Omgevingswet Maastricht.....	21
8. Financiën	24
9. Risicoparaagraaf.....	25
Bijlage 1: Urenoverzicht medewerkers	27

1. Leeswijzer

Gemeente Maastricht is in 2016 gestart met de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. In november 2016 is hiertoe het Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet Gemeente Maastricht vastgesteld, dit plan van aanpak geeft richting aan de gemeentebrede implementatie van de Omgevingswet. Dit betreft een dynamisch document dat waar nodig op basis van voortschrijdend inzicht en/of nieuwe bekendmakingen en publicaties over (onderdelen van) de Omgevingswet, geactualiseerd wordt. Voorliggend document betreft een eerste actualisatie van het in november 2016 vastgestelde plan van aanpak.

Aanleidingen voor deze actualisatie zijn de uitgestelde invoeringsdatum van de Omgevingswet van medio 2019 naar januari 2021, het verlopen van de destijds begrootte capaciteitsplanning en de oplevering van de deelprojectplannen van de verschillende werkgroepen binnen de organisatiestructuur implementatie Omgevingswet Maastricht. Deze deelplannen vormen de basis voor dit overkoepelende plan van aanpak voor implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Maastricht.

Het opstellen van het Ambitiedocument Omgevingswet Maastricht als eerste stap binnen het implementatietraject van de Omgevingswet, zoals beschreven in de eerste versie van het Plan van Aanpak, is reeds uitgevoerd: het Ambitiedocument Omgevingswet Maastricht is in mei 2017 vastgesteld.

2. Inleiding

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Er zijn meer dan twintig wetten en honderden regelingen. Er is geen balans tussen zekerheid en dynamiek en er is nu weinig ruimte voor een integrale benadering van de uitdagingen in een dichtbevolkt land als Nederland. Daarnaast is voor inwoners en ondernemers vaak niet duidelijk wat per gebied wel en niet mogelijk is.

2.1. Doelstelling implementatie Omgevingswet

Om beter in te kunnen spelen op de kansen, ontwikkelingen en opgaven die spelen in de maatschappij wordt het stelsel van wetgeving voor de fysieke leefomgeving ingrijpend aangepast. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaat een nieuw stelsel dat *'met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht is op onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften'*[Omgevingswet, Artikel 1.3]. De Omgevingswet bundelt 26 wetten, 120 Algemene Maatregelen van Bestuur en 120 Ministeriele Regelingen in 1 wet, 4 Algemene Maatregelen van Bestuur en circa 10 Ministeriele Regelingen.

Uitgangspunten voor het nieuwe stelsel zijn het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden en het verminderen van de versnippering van beleid en regelgeving. De Omgevingswet beoogt een meer samenhangende afweging van belangen op gebiedsniveau en een verbetering van de fysieke leefomgeving wanneer de veiligheid, gezondheid of kwaliteit tekort schiet. In de Omgevingswet is bewust gekozen voor een brede opvatting van het begrip leefomgeving om de integrale benadering zoveel als mogelijk te stimuleren.

Naast een integratie van 26 sectorale wetten behelst de Omgevingswet ook een cultuuromslag. Het motto van de Omgevingswet is 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Twee ambities die vragen om een andere rol van de gemeente. Meer afwegingsruimte voor gemeenten en een meer integrale benadering, betekent dat gemeenten keuzes over de kwaliteiten van een gebied (nog) beter moet onderbouwen en verschillende belangen en partijen moeten vroegtijdig in het proces worden betrokken. Met de Omgevingswet krijgt de gemeente meer ruimte om in te spelen op veranderende verhoudingen in de samenleving en de rol te kiezen die bij specifieke gebiedsopgaven past. Soms is dat de rol van regisseur, soms die van spelverdeler of soms juist die van scheidsrechter. Door deze wijzigingen heeft de Omgevingswet een grote impact op de gemeentelijke besluitvorming, op de verhouding tussen raad en het college en op de samenwerking met medeoverheden en uitvoeringsdiensten. Op basis van de huidige wetgeving kunnen gemeenten en omgevingsdiensten samen met andere overheden, inwoners, ondernemers en belangenorganisaties zich voorbereiden op de invoering van de wet.

Deze verandering zal met name betrekking hebben op de werkwijze binnen de gemeente, de houding ten opzichte van initiatiefnemers en het ruimtelijke instrumentarium en informatievoorziening. Binnen de gemeente Maastricht wordt al langer een andere rol en werkwijze ingezet voor diverse projecten en programma's, waaronder het Maastricht-LAB, pilots Zelfsturing en Mijn Groen Maastricht. De daadwerkelijke brede organisatorische (werkprocessen, medewerkers, etc.) en inhoudelijke transitie (strategisch beleid en sectoraal beleid) is tevens in gang gezet met de Academie Veranderende rol van de Overheid. De Omgevingswet, en het instrumentarium daarbinnen, biedt de gelegenheid om deze transitie verder vorm te geven en te ontwikkelen.

2.2. Kerninstrumenten van de Omgevingswet

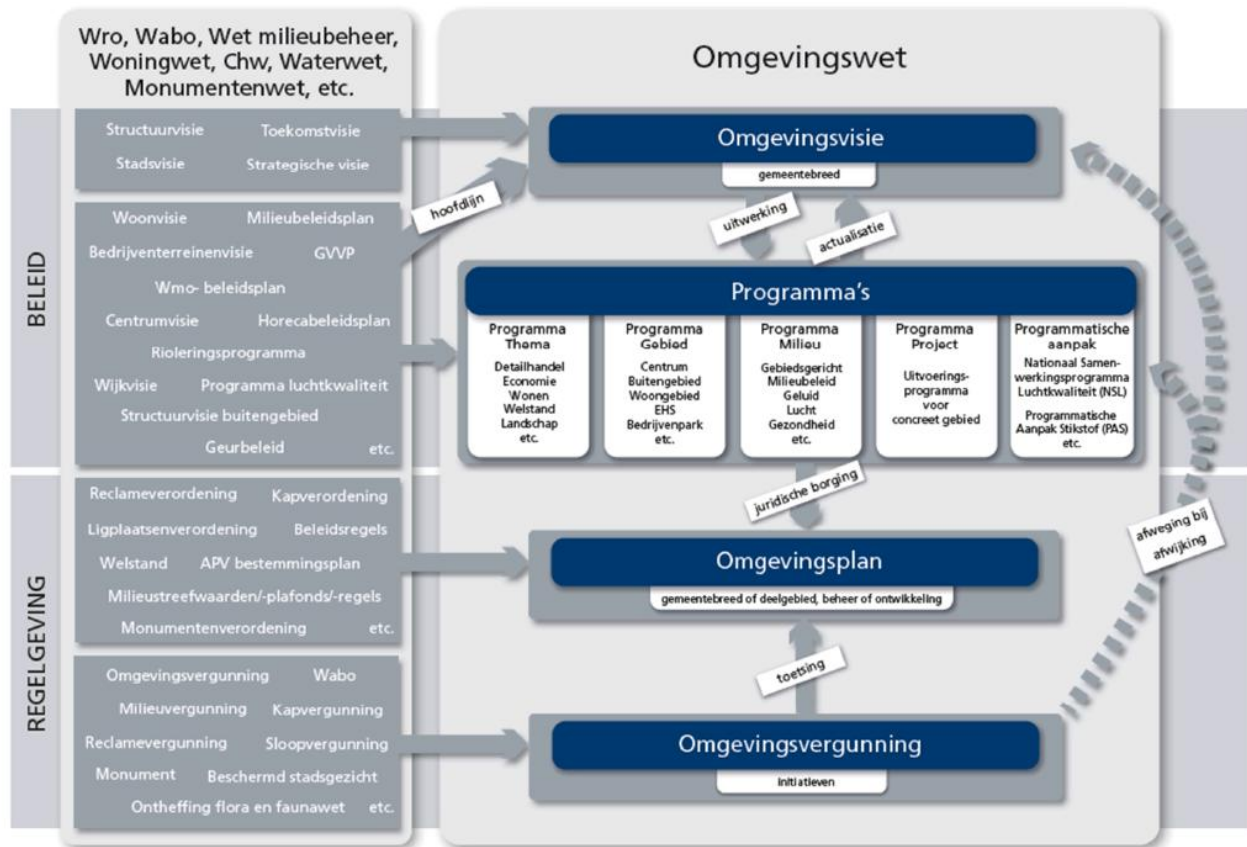
In haar streven naar een integrale benadering van de leefomgeving, het ruimte bieden aan ontwikkeling en het komen tot een transparant en eenvoudig ruimtelijk instrumentarium, verplicht de Omgevingswet gemeenten om één Omgevingsvisie op te stellen. Het begrip 'leefomgeving' is hierbij nadrukkelijk breder dan alleen de ruimtelijke aspecten. Ook de fysieke vertaalslag van maatschappelijke opgaven zoals verduurzaming, gezondheid, veiligheid, economie en cultuur dienen meegewogen en beschreven te worden in de Omgevingsvisie.

Het doel van de Omgevingsvisie is het op integrale en uitnodigende wijze vastleggen van een integrale visie op de gevraagde ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving in de stad. De Omgevingsvisie is gericht op het benoemen van de belangrijkste ambities en opgaven om Maastricht aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden. Ook geeft de Omgevingsvisie een visie op het gebruik, beheer en bescherming van de leefomgeving. Tevens worden in de Omgevingsvisie de ruimtelijke consequenties van de keuzes, zoals die gemaakt zijn in het Ambitiedocument Omgevingswet, uitgewerkt.

Naast de Omgevingsvisie biedt de Omgevingswet drie andere belangrijke instrumenten voor gemeenten. Namelijk het Omgevingsprogramma, Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning. Waar in de Omgevingsvisie het "waarom" beschreven staat, staat in het Omgevingsprogramma de "hoe-vraag" centraal: in het Omgevingsprogramma staat beschreven hoe uitvoering gegeven wordt aan de ambities van de Omgevingsvisie. Een programma bevat concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving. Met die maatregelen moeten omgevingswaarden of doelen voor de leefomgeving worden bereikt. Het Omgevingsplan is een vertaling hiervan in regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet vraagt gemeenten om al hun regels voor de leefomgeving bijeen te brengen in één gebiedsdekkend Omgevingsplan. De Omgevingsvergunning toetst vooraf of een bepaald initiatief is toegestaan.

De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en daardoor duren procedures ook niet onnodig lang. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket snel duidelijkheid krijgen voor alle activiteiten die zij willen uitvoeren.

In figuur 1 is de samenhang tussen de kerninstrumenten schematisch weergegeven, alsook een indicatie van de wijze waarop beleid en regelgeving verankerd wordt binnen de kerninstrumenten van de Omgevingswet.

Figuur 1: Kerninstrumenten Omgevingswet

2.3. Uitgangspunten voor de implementatie van de Omgevingswet Maastricht

In het in mei 2017 vastgestelde Ambitiedocument Omgevingswet geeft de Raad, in samenspraak met partners en inwoners van de stad, aan wat de belangrijkste verbeterdoelen voor gemeente Maastricht zijn die met de komst van de Omgevingswet opgepakt kunnen worden. Inclusief de uitgangspunten voor de wijze waarop zij hierbij om wil gaan met de vrijheden en de afwegingsruimte die de wet de gemeenten hierbij biedt. Samenvattend wil Maastricht de invoering van de Omgevingswet gebruiken om:

- Herinrichten van processen en instrumentarium – uitgangspunt is het perspectief van inwoners, ondernemers en initiatiefnemers. We streven naar een snellere, meer transparante en integrale besluitvorming.

- Rol van de gemeente – door een aantal grote maatschappelijke verandering is het wenselijk om als gemeente beter aan te sluiten op de initiatieven uit de samenleving en behoeften van inwoners. Dat vraagt om nieuwe manieren van werken die naast bestaande werkwijzen kunnen worden ingezet. De gemeente kiest daarom bewust per opgave de gewenste rol. Het toepassen van een stimulerende, faciliterende rol is daarbij steeds meer gewenst.
- Beheer en ontwikkeling van de leefomgeving – vereenvoudiging en differentiatie van regelgeving met ruimte voor tijdelijkheid en functiemenging. De rechtszekerheid moet daarbij behouden en zo mogelijk verbeterd worden, alsook het behoud en verbeteren van de leef- en verblijfskwaliteit van de fysieke leefomgeving.

3. Doel

Dit plan van aanpak geeft richting aan de gemeentebrede implementatie van de Omgevingswet. Naast het voldoen aan de wettelijke verplichting om met de Omgevingswet aan de slag te gaan, dient dit plan van aanpak antwoord te geven op de wijze van invullen van de belangrijke doelstellingen en ambities die de gemeente Maastricht haarzelf gesteld heeft bij invoering van de Omgevingswet, zoals opgenomen in het Ambitiedocument Omgevingswet en in voorgaande paragraaf van voorliggend document samenvattend weergegeven.

In dit Plan van aanpak zijn de vraagstukken benoemd die met dit proces moeten worden beantwoord en op welke wijze de gemeente de instrumenten die onderdeel zijn van de Omgevingswet gaat opstellen. Het Plan van aanpak is een dynamisch document. Dat betekent dat met enige regelmaat beoordeeld wordt in hoeverre het plan nog actueel is en welke bijstellingen en aanvullingen noodzakelijk zijn.

4. Kerninstrumenten gemeente Maastricht

Twee centrale thema's in de Omgevingswet zijn 'vertrouwen' en 'vrijheid'. Er is meer ruimte voor lokaal maatwerk en gemeenten kunnen ook meer vrijheden geven aan hun inwoners en initiatiefnemers. Elke gemeente maakt haar eigen afweging hoever zij gaat met de nieuwe vrijheden en gemeentelijke deregulering. De keuzen van Maastricht hierbinnen zijn in het Ambitiedocument Omgevingswet vastgelegd, en vinden hun door- en uitwerking in de gemeentelijke kerninstrumenten van de Omgevingswet: Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning en Omgevingsprogramma.

4.1. Omgevingsvisie

De Omgevingswet verplicht (zonder sanctie) elke gemeente om één Omgevingsvisie te hebben. Het hebben van een integrale visie is eigenlijk onmisbaar voor een gemeente om sturing te geven aan het bereiken van de gewenste kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente. Op dit moment is een herijking van de huidige structuurvisie gepland voor het jaar 2017. Het ligt voor de hand om hier direct een Omgevingsvisie van te maken. Opgemerkt wordt dat een Omgevingsvisie in het kader van de nieuwe wet een globaler karakter heeft dan de klassieke structuurvisie en een integraal karakter. Voor het opstellen van de Omgevingsvisie is een apart Projectplan opgesteld. Het is de ambitie om de Omgevingsvisie 2^e kwartaal 2019 vast te stellen.

Doel

Doel van de Omgevingsvisie is het vaststellen van een strategische, integrale visie op de gevraagde ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving in Maastricht richting 2040. Het betreft een visie op toekomstige ontwikkelingen, beheersopgaven, gebruik, bescherming en behoud van de leefomgeving. In de Omgevingsvisie worden kansen en mogelijkheden beschreven en consequenties van concrete keuzes nader uitgewerkt (inclusief die van de keuzen zoals in het Ambitiedocument Omgevingswet opgenomen). De Omgevingsvisie richt zich op het actualiseren en integreren van bestaande visies (met een directe of indirecte relatie/ uitwerking op de ruimtelijke kwaliteit) en dit aanvullen met een visie op de bestaande kwaliteit en het beheer daarvan.

De Omgevingsvisie draagt bij aan:

- Hoofddoelstelling van de Omgevingswet: meer ruimte voor ontwikkeling en waarborgen van kwaliteit
- De vier verbeterdoelen van de Omgevingswet:
 - vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid, gebruiksgemak van het Omgevingsrecht
 - samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving
 - vergroten bestuurlijke afwegingsruimte door actieve en flexibele aanpak
 - versnellen en verbeteren besluitvorming
- Integrale en gebiedsgerichte benadering ten aanzien van de leefomgeving. Dat is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten (stedenbouw, mobiliteit, milieu, klimaat, wonen, groen en landschap, water) en betreft ook de disciplines beheer, duurzaamheid, gezondheid, cultuur, economie, sociaal, veiligheid, grond- en vastgoedbeleid en internationalisering.
- Explicietere keuzes ten aanzien van het gewenste integrale toekomstperspectief voor Maastricht, aan de hand van mogelijke toekomstscenario's.
- Meer sturing op de gewenste kwaliteit van de leefomgeving.
- Meer samenhang tussen ontwikkeling en beheer van de leefomgeving.
- Meer samenwerkingsmogelijkheden met diverse partners in de stad, door het delen van belangrijkste opgaven in de stad en samen met deze partners te zoeken naar oplossingen.
- Meer gebiedsgerichte differentiatie en afwegingsmogelijkheden ten aanzien van beleid, regels en vergunningverlening.
- Strategische opgaven van het Rijk zoals geformuleerd door het Rijk voor de Nationale Omgevingsvisie.

Resultaat

De Omgevingsvisie bevat minimaal:

- Een beschrijving op hoofdlijnen van de kwaliteit van de leefomgeving (fysieke en non-fysieke aspecten).
- Een beschrijving op hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, beheer, gebruik, bescherming en behoud van het grondgebied.
- Een beschrijving van de belangrijkste opgaven en ambities voor de leefomgeving in Maastricht, waarbij diverse toekomstscenario's in overweging zijn genomen om no-regret maatregelen te treffen.
- Een beschrijving van oplossingsrichtingen t.a.v. de opgaven, waarbij per oplossingsrichting wordt aangegeven welke rol en verantwoordelijkheid de gemeente neemt.
- Een beschrijving van gebiedsgerichte differentiatie en afwegingsmogelijkheden, waarbij consequenties van concrete keuzes per gebied nader zijn uitgewerkt.

- Een beschrijving van de vertaalslag van de strategische opgaven zoals genoemd in de startnotitie Nationale Omgevingsvisie naar de opgaven en ambities in Maastricht.
- Een visie waarbij rekening wordt gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Startpunt voor de Omgevingsvisie is de Notitie Verkenning van de Opgaven. Als basis voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie worden inhoudelijke bouwstenen gemaakt. Deze bouwstenen omvatten de thema's stedenbouw, mobiliteit, milieu, klimaat, wonen, groen en landschap, water, beheer, duurzaamheid, gezondheid, cultuur, economie, sociaal, veiligheid, grond- en vastgoedbeleid en internationalisering. Deze bouwstenen worden vertaald naar de drie integrale kernthema's zoals verwoord in de notitie Verkenning van de Opgaven van de Omgevingsvisie.

Om in het visievormingsproces tot een breed maatschappelijk draagvlak te komen, wordt een participatietraject gestart dat parallel aan de interne beleidsuitwerkingen plaatsvindt. Als basis voor het participatietraject wordt het werken met scenario's als instrument gebruikt om samen met strategische partners en bewoners de toekomstige ontwikkelrichting van de leefomgeving in Maastricht te bepalen.

Voor het participatietraject wordt onderscheid gemaakt tussen vier doelgroepen, om input te leveren voor de Omgevingsvisie:

- strategische partners
- gemeenteraad Maastricht
- overige geïnteresseerden

Dit participatietraject geven we vorm in diverse werkvormen: publieke bijeenkomsten voor geïnteresseerde bewoners en partijen, stadsronden voor het gesprek tussen de gemeenteraad en bewoners, en dialoogtafels met strategische partners en belangenorganisaties. Daarnaast wordt waar relevant aangehaakt bij activiteiten en publieke bijeenkomsten van andere beleidstrajecten en programma's, om input voor de Omgevingsvisie op te halen. Voorbeelden hiervan zijn De Week van Nieuw Maastricht van 28 mei t/m 1 juni 2018 (georganiseerd door het Maastricht-LAB) en de lezingen rondom de studie Stad en Spoor.

Planning

Interne verkenning van de opgaven	juli – januari 2018
Collegenota Verkenning van de Opgaven	februari 2018
Participatietraject I: uitwerken opgaven en oplossingsrichtingen	maart – juni 2018
Collegenota Discussienotitie Omgevingsvisie	juli 2018
Participatietraject II: oplossingsrichtingen, gebiedsvertaling en realisatiestrategie	sept. – november 2018
Collegenota Concept Omgevingsvisie	december 2018
Ter inzage legging Ontwerp Omgevingsvisie en verwerken zienswijzen	februari – april 2019
Vaststelling Omgevingsvisie door de Raad	mei 2019

4.2. Omgevingsplan

De Omgevingswet treedt januari 2021 in werking, en verplicht gemeenten tot één gebiedsdekkend Omgevingsplan voor tenminste einde 2029. Men kan op de wet vooruitlopen door bestemmingsplannen binnen de Crisis en Herstelwet conform de Omgevingswet te actualiseren. Voor de gemeente Maastricht is dit niet noodzakelijk, gezien onze huidige bestemmingsplannen actueel zijn tot 2020.

Hiermee is ruimte gecreëerd om zonder tijdsdruk een Omgevingsplan in overeenstemming met de Omgevingswet op te stellen. In één keer een grondgebied dekkend Omgevingsplan maken is een haast onmogelijke opgave. Een fasering is daarom aan te raden, dit kan tweeledig: per gebied (binnenstad, centraal stedelijk gebied, woongebieden, bedrijventerreinen, buitengebied en overige gebieden) en per onderwerp (ruimtelijke regelingen, ruimtelijke verordeningen en overige verordeningen).

Wel is er in Maastricht –ook op verzoek van de Raad- gestart met een eerste pilot Omgevingsplan, waarin de nieuwe ambities, systematiek en werkwijze in een klein gebied (Boschpoort) beproefd worden. Via een groei-model kan, bij slagen van de pilot, dit eerste Omgevingsplan vastgesteld worden en aangevuld worden met nieuwe gebieden en nieuwe onderwerpen. Het uiteindelijk grondgebied dekkend Omgevingsplan kan dan vanaf 2021 gereed zijn, in ieder geval ruim voordat de verplichting daartoe in 2029 zal ingaan.

Doel

De gemeente krijgt door de Omgevingswet meer vrijheid in het bepalen van regelgeving met betrekking tot ruimtelijke ordening. Door het hoge tempo waarin onze Maastrichtse samenleving verandert en bijvoorbeeld aspecten van duurzaamheid en gezondheid prioriteit hebben gekregen, en toegenomen burgerparticipatie, is een review van al ons geldende ruimtelijke beleid zeer wenselijk. Op dit moment is de uitwerking van de Omgevingswet voor velen echter nog erg abstract. Daarom wordt een proefproject voor het opstellen van een Omgevingsplan gestart, dat:

- een concreter beeld moet geven over de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt voor meer vrijheid en flexibiliteit in ons ruimtelijk beleid, alsook voldoende rechtszekerheid.
- dient om te onderzoeken hoe omgevingskwaliteiten integraal kunnen worden afgewogen.
- de ervaringen die zijn opgedaan door het Maastricht-LAB en de Academie Veranderde Rol van de Overheid met betrekking tot de 'nieuwe manier van werken' integreert in het participatieproces Omgevingsplan.
- toewerkt naar eenvoudiger en integraler (digitaal) weergeven van de beschikbare informatie en (on)mogelijke ontwikkelingen op een bepaalde locatie.
- uitkomsten oplevert die kunnen worden verwerkt in de verdere implementatie van de Omgevingswet, onder meer bij het opstellen van de Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma en de Omgevingsvergunning.
- handvatten biedt voor het komen tot één Omgevingsplan voor gemeente Maastricht

Er is bewust gekozen om de opstelling van het pilot Omgevingsplan voor Boschpoort parallel te laten verlopen met de opstelling van de Omgevingsvisie. De pilot levert daarmee niet alleen uitkomsten die gebruikt kunnen worden bij het opstellen van onder andere de Omgevingsvisie, maar dient ook een doorvertaling te bieden van uitkomsten en beslissingen die binnen het proces van opstellen van de Omgevingsvisie genomen worden.

Resultaat

Een pilot-Omgevingsplan voor Boschpoort dat voldoet aan de regelgeving in de nieuwe Omgevingswet en invulling geeft aan de ambities uit het ambitiedocument om als enige toetsingskader voor initiatieven sneller, eenvoudiger en integraler inzicht te bieden voor burgers over wat op een locatie wel en niet kan. De pilot dient bovendien antwoord te geven op de vragen zoals die bij de doelstelling geformuleerd zijn. De pilot vormt de opmaat naar een Omgevingsplan voor de gehele stad (als uitwerking van een Omgevingsvisie).

Planning

Interne inventarisatie huidige regelgeving, opgaven en bestuurlijke afwegingsruimte	jan-april 2018
In dialoog ophalen opgaven, kansen en doelen Boschpoort	april-juni 2018
Vertalen opgaven, kansen en doelen naar raamwerk Omgevingsplan	juli-okt 2018
Discussiestuk Gebiedsgedifferentieerde regelgeving (raamwerk Omgevingsplan)	nov. 2018
In dialoog afstemmen Raamwerk Omgevingsplan	dec-jan 2019
Collegenota Ontwerp Omgevingsplan	maart 2019
Optioneel formele vaststellingsprocedure Omgevingsplan Boschpoort	april-juli 2019

4.3. Omgevingsvergunning

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt een aantal regelingen aan het stelsel van de Omgevingsvergunning toegevoegd. De Omgevingswet biedt gemeenten meer bestuurlijke afwegingsruimte om, vanuit de doelstellingen geredeneerd, vaker te kiezen voor een meldplicht in plaats van vergunningsplicht. In hoeverre de gemeente Maastricht hier gebruik van gaat maken en op welke onderdelen, alsook de impact hiervan voor de procedures en werkwijzen omtrent dit proces, zal tijdens het tot stand komen van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan duidelijk worden en onderwerp van discussie zijn.

4.4. Omgevingsprogramma

Op dit moment wordt in Maastricht al gewerkt met gebiedsgerichte programma's, bijvoorbeeld Belvedere. Het (nieuwe) instrument omgevingsprogramma is in die zin voor de gemeente geen onbekend terrein. Het vormgeven van de door de Omgevingswet verplichte programma's voor de gemeente alsook de mate waarin Maastricht gebruik gaat maken van aanvullende programma's zal vorm krijgen en besproken worden tijdens het proces van opstellen van de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma alsook naarmate de voortgang van de stelselherziening vordert.

5. Gerelateerde processen

Met de nieuw op te stellen kerninstrumenten (Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsprogramma en Omgevingsvergunning) en de beoogde verbeterdoelen van de Omgevingswet, raakt de Omgevingswet aan meerdere onderdelen van de organisatie.

5.1. Werkwijze & procedures

Door de komst van de Omgevingswet veranderen sommige werkprocessen fundamenteel. Een Omgevingsvisie en Omgevingsplan zijn integrale documenten en komen op een andere manier tot stand dan een structuurvisie en bestemmingsplan en kennen meer onderwerpen en kennisvelden. De Omgevingsvergunning wordt breder en procedures veranderen. Meer zaken vallen onder algemene regels en worden vergunningsvrij. In het Omgevingsplan kan met een meldingsplicht worden gewerkt, die wellicht om een monitoringstelsel vraagt. Er kan worden gekozen voor een verschuiving van normstelling vooraf naar enerzijds intensievere beoordeling van aanvragen en anderzijds monitoring (incl. toezicht en handhaving) achteraf. Dit kan grote gevolgen hebben voor de werkwijze bij met name de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid, maar ook voor de onderliggende beleidsafdelingen en de afdeling Ontwikkeling.

Deze verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de betrokken teammanagers en afdelingsmanager, maar vanuit het proces van de Omgevingswet zal vanuit een breder perspectief aandacht worden besteed aan de benodigde aansluiting van de werkprocessen bij het gedachtegoed en de wettelijke vereisten van de Omgevingswet. Om richting te geven aan de managers zullen in het proces van de Omgevingswet de volgende vragen aan de orde worden gesteld.

- Hoe functioneren de huidige werkwijzen en regelingen? (knelpunten, monitoring, worden de gewenste doelen gehaald, verbeterpunten).
- Is een andere werkwijze nodig en gewenst (ja tenzij) en een andere houding ten opzichte van (initiatieven uit) de samenleving?
- Is een andere taakverdeling nodig? (zowel intern als samenwerking met partners?)

5.2. Informatievoorziening en Digitalisering

Bovenstaande veranderingen in werkprocessen en werkwijzen kunnen hun uitwerking hebben op de wijze van informatievoorziening en digitalisering. Daar komt bij dat de Omgevingswet met de komst van het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet nieuwe vereisten stelt op het gebied van informatiemanagement en automatiseringsvlak. Gezien de verwachte complexiteit en de impact op processen, gegevens, applicaties en infrastructuur binnen de verschillende overheidsorganen, streeft het Ministerie naar een gereed basisniveau van het Digitaal Stelsel Omgevingswet per 1 januari 2021, met een verdere uitbouw tot 2024. Het oorspronkelijk ambitieniveau voor wat betreft het digitale stelsel blijft dus behouden, maar het vereiste niveau dat gereed moet zijn per 1 januari 2021 wordt naar beneden bijgesteld. De verwachting is dat april 2018 bekend wordt wat dit basisniveau concreet inhoudt.

Hoe bereidt de gemeente Maastricht zich op dit gestelde basisniveau en verdere uitwerking voor? Andere transitietrajecten hebben geleerd dat de veranderingen op bovengenoemde aspecten niet of niet goed door te voeren zijn zonder een duidelijk beeld te hebben van de huidige situatie. Het domein van de toekomstige omgevingswet raakt tenminste 5 organisatieonderdelen en kent een groot aantal externe ketenpartners. Hoe deze ketenprocessen er op dit moment uitzien, hoe de informatiestromen lopen, welke applicaties gebruikt worden in huidige processen en welke gegevensuitwisselingen tussen welke ICT-componenten plaatsvinden is nu nog onvoldoende in beeld. Daarbij is nu al duidelijk dat van uit de Omgevingswet eisen gesteld gaan worden aan koppelingen met bijvoorbeeld zaakgericht werken en digitale archivering. Een gebrek aan inzicht in de huidige situatie gaat bij een ondoordachte transitie leiden tot onnodig langere doorlooptijden, een veelvoud aan implementatiekosten en een zwaardere belasting van de organisatie. Het is belangrijk dat de diverse betrokken medewerkers alle digitale aspecten in beeld brengen en de noodzakelijke acties in gang te zetten die Maastricht klaar moeten maken om te voldoen aan alle digitale verplichtingen en digitale facilitering die nodig zijn voor het opstellen van de Omgevingswetinstrumenten en het werken met de Omgevingswet. Vandaar dat er aan de hand van 3 fasen gewerkt wordt aan het gereed maken van het informatiemanagement en de digitalisering binnen de gemeente Maastricht, om per 1 januari 2021 conform de gestelde eisen te kunnen werken: een eerste fase waarbij de startarchitectuur voor de Omgevingswet in beeld wordt gebracht, een tweede fase waarbij de impactanalyse en het transitieplan om aan de gestelde eisen vanuit het nieuwe digitaal stelsel te voldoen wordt opgesteld, en een derde fase waarin dit transitieplan wordt uitgevoerd.

De eerste fase “Startarchitectuur voor de Omgevingswet in beeld” is afgerond. In deze fase zijn de beleids-, sturende en primaire processen in beeld gebracht. Daarbij is tevens inzichtelijk gemaakt waar er analoge en digitale stappen in deze processen plaatsvinden, en welke gegevensbronnen en welke ICT-componenten er worden gebruikt. Deze informatie is noodzakelijk om in fase 2 te kunnen bepalen welke veranderingen er moeten worden doorgevoerd. Deze eerste fase is conform planning opgeleverd, waarbij er rekening wordt gehouden dat er nog nadere processen inzichtelijk gemaakt moeten worden. Deze worden in de loop van 2018 alsnog meegenomen.

Het opstellen van het transitieplan krijgt in 2018 vorm, uitvoering volgt in 2019. Omdat op dit moment het vereiste basisniveau dat per 1 januari 2021 gereed moet zijn nog onbekend is, en daarmee ook het transitieplan nog niet volledig bekend, is ook nog geen definitieve einddatum te koppelen aan het uitvoering van deze transitie. Gestreefd wordt naar oplevering eind 2019.

5.3. Vaardigheden en Competenties

De invoering van de Omgevingswet grijpt de gemeente Maastricht aan als één van de belangrijke stappen en katalysator in het proces van de bredere cultuurverandering en rolverandering van de overheid ten opzichte van de samenleving en initiatiefnemers, die al enkele jaren geleden in gang is gezet. Het gedachtegoed van de Omgevingswet hieromtrent komt overeen met de doelstelling van het project de Academie Veranderende Rol van de Overheid dat reeds binnen de gemeente is opgezet. De belangrijkste veranderingen in werkwijzen, houding en vaardigheden die vanuit de Omgevingswet nodig zijn voor het verbeteren van de integraliteit van advisering en besluitvorming, zullen via deze academie opgepakt worden. Vanuit het proces van implementatie van de Omgevingswet zullen op hoofdlijnen de huidige structuur en de gewenste en noodzakelijke veranderingen op het gebied van functieprofielen, competenties, houding en gedrag worden geïnventariseerd. Waarbij nadrukkelijk samenwerking wordt opgezocht met de Academie Veranderende Rol van de Overheid, Personeel & Organisatie, Learn@Maastricht en Move@Maastricht voor wat betreft opleiding en training. Het personeelsbeleid en concrete uitvoering (wie zit waar, welke nieuwe mensen worden aangenomen, personeelsbeoordeling, training en opleiding enzovoort) zijn primair een taak van het management en maakt als zodanig geen onderdeel uit van het implementatietraject. Wel zal er vanuit het implementatietraject (met daarbij de samenwerking met de overige onderdelen zoals genoemd) regelmatig afstemming en advisering plaatsvinden tussen het implementatietraject en het lijnmanagement over de voortgang van de competentieontwikkeling en de aansluiting hiervan bij het gedachtegoed en de wettelijke vereisten van de Omgevingswet. Waar mogelijk en effectief zal voor wat betreft deze competentieontwikkeling en training samenwerking met regionale gemeenten en partners opgezocht worden.

5.4. Juridische aspecten

De Omgevingswet behelst juridische omvorming van het huidige omgevingsrecht. Denk hierbij aan de vervanging van de huidige kerninstrumenten structuurvisie en het bestemmingsplan, naar Omgevingsvisie en Omgevingsplan. Daarnaast spelen er nog tal van juridische aspecten rondom de Omgevingswet. Hoe wordt grondexploitatie geregeld, hoe zit het met (plan)schadevergoeding, welke privaatrechtelijke consequenties zijn er, enzovoort. Het is belangrijk deze aspecten te inventariseren, in kaart te brengen en te vertalen naar de impact en uitwerking hiervan voor de gemeente Maastricht. Tijdens de stelselherziening zal de focus hierbij niet alleen liggen op het borgen van de juridische vereisten van de gemeentelijke kerninstrumenten zoals de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, maar ook op het invloed uitoefenen op de totstandkoming van de (aanvullings)wetten.

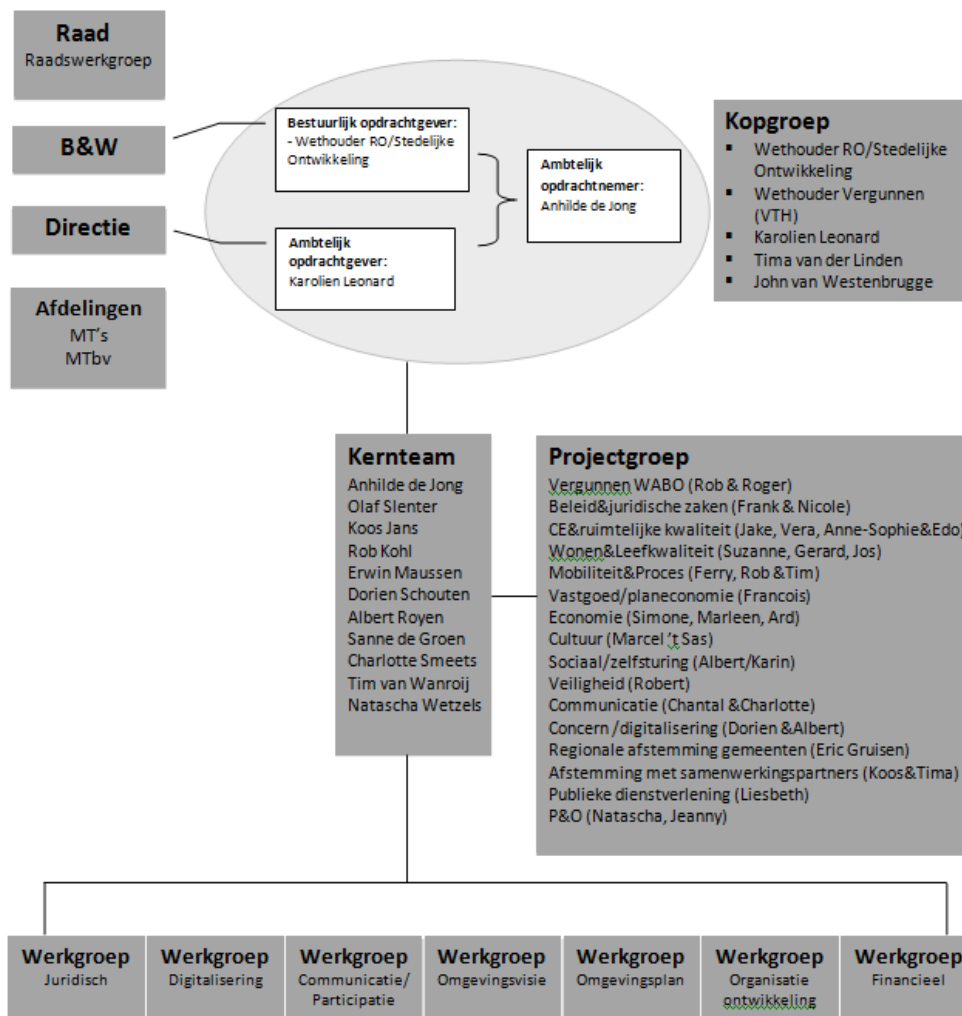
Daarnaast is het aan te raden onze huidige beleid- en regelgeving op orde te hebben voor ingang van de Omgevingswet op 1 januari 2021, omdat vanaf 2 januari 2021 gemeenten bij het doorvoeren van eventuele wijzigingen daarin (bijvoorbeeld in lijn met het gedachtegoed van de Omgevingswet voor wat betreft het ruimte bieden voor maatwerk en initiatief) gebonden zijn aan bezwaarprocedures. Alles wat op 1 januari 2021 formeel bekend gemaakt is qua beleid en regelgeving alsook alle bestemmingsplannen worden op dat moment van rechtswege het Omgevingsplan. Het is wenselijk deze 'opschoning van de regelgeving' en hierbij alvast 'onkruid te wieden' in lijn met het gedachtegoed van de Omgevingswet en de kaders van het op te stellen Omgevingsvisie en Omgevingsplan Boschpoort, voor 1 januari 2021 uit te voeren.

6. Organisatie

Gezien de omvangrijke impact die de Omgevingswet en het implementatietraject hiervan op de organisatie van gemeente Maastricht heeft, is er gekozen voor een projectstructuur voor de implementatie van de Omgevingswet waarbij er gewerkt wordt met zeven werkgroepen die elk verantwoordelijk zijn voor een bepaald spoor of kerninstrument van de Omgevingswet. Daarnaast is er nadrukkelijk gekozen voor een organisatiestructuur waarbij zowel bestuur, management en de medewerkers van de afdelingen die te maken krijgen met de Omgevingswet breed betrokken zijn.

Deze organisatiestructuur ziet er als volgt uit:

Organisatie Implementatie Omgevingswet

6.1. Raadswerkgroep

De rol van de Raad is met betrekking tot de kerninstrumenten van de Omgevingswet tweeledig: het aan de voorkant inhoudelijk leveren van input (denk aan de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan), en het aan het eind vaststellen van deze kerninstrumenten. De Raadswerkgroep is niet bedoeld om de

inhoudelijke input van de Raad te leveren. De Raadswerkgroep is vooral bedoeld om het implementatieproces gezamenlijk vorm te geven en mee te denken over de wijze van betrokkenheid van de Raad bij de verschillende sporen binnen de Omgevingswet.

Vergaderfrequentie: circa 1 x per 2 maanden 90 minuten

6.2. Kopgroep

De rol van de kopgroep is om met de belangrijkste opdrachtgevers in klein comité richting te bepalen in het proces en akkoord te kunnen geven op het vrijgeven van de documenten voor consultatie en besluitvorming.

Vergaderfrequentie: circa 1 x per 2 maanden 60 minuten

6.3. Kernteam

In het kernteam komen de projectleiders van de werkgroepen samen. Zij bespreken nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de Omgevingswet en de verschillende sporen daarbinnen, en vertalen deze door naar de werkgroepen in Maastricht. Er wordt binnen het kernteam gezorgd voor afstemming en het bewaken van de integraliteit tussen de werkgroepen. De verschillende mijlpalen en bijbehorende producten en/of beslismomenten binnen de werkgroepen worden in het kernteam gedeeld en besproken. Het kernteam kent de volgende samenstelling:

- Anhilde de Jong (voorzitter): procesmanager Omgevingswet en projectleider Pilot Omgevingsplan
- Koos Jans: projectleider Werkgroep Juridisch
- Tim van Wanroij: projectleider Werkgroep Omgevingsvisie
- Natascha Wetzels: projectleider Werkgroep Organisatieontwikkeling
- Charlotte Smeets: projectleider Werkgroep Communicatie
- Albert Royen: projectleider Werkgroep Informatiemanagement & Digitalisering
 - Sanne de Groen: kwaliteitsborger Werkgroep Informatiemanagement & Digitalisering
- Dorien Schouten: concernjurist, projectleider Opschonen Regelgeving
- Erwin Maussen: strategisch adviseur B&O
- Rob Kohl: beoordelen uitvoerbaarheid kerninstrumenten en werkprocessen
- Olaf Slenter: projectondersteuner Omgevingswet

Vergaderfrequentie: 1 x per week 60 minuten

6.4. Projectgroep Omgevingswet

In de projectgroep is een bredere afvaardiging van medewerkers uit verschillende teams/disciplines aanwezig. De rol van de projectgroep was inhoudelijk van aard bij het opstellen van het Ambitiedocument Omgevingswet. Nu inmiddels de werkgroepen van de verschillende kerninstrumenten en gerelateerde processen binnen de Omgevingswet zijn ingesteld, is deze inhoudelijke inbreng van de verschillende teams en disciplines binnen de werkgroepen en bijbehorende projectplannen geborgd. Hiermee is –in

overeenstemming met de leden van de projectgroep- de taak van de projectgroep als volgt gedefinieerd: verbindende schakel richting de eigen afdeling, team of discipline wat betreft de voortgang van het implementatietraject Omgevingswet en het fungeren als klankbord bij belangrijke beslissingen, op te leveren documenten en mijlpalen.

Vergaderfrequentie: 1 x per 2 maanden 90 minuten

6.5. Werkgroep Omgevingsvisie

De werkgroep Omgevingsvisie is verantwoordelijk voor oplevering van de Omgevingsvisie binnen de gestelde vereisten, middelen en planning zoals op hoofdlijnen beschreven in paragraaf 4.1 van dit document en nader uitgewerkt in het projectplan van de werkgroep Omgevingsvisie.

Projectleider: Tim van Wanroij

Kernteam Omgevingsvisie: Tim van Wanroij, Anhilde de Jong, Jake Wiersma, Onno de Jong

Vergaderfrequentie: 1 x per 2 weken, 60 minuten

Werkgroep Omgevingsvisie: Anhilde de Jong (Ruimte), Jake Wiersma (Ruimte), Simone van der Steen (Economie), (ov) Marcel 't Sas (Cultuur), (ov) Ard Costongs (Economie) Rhea Reints (Bestuurszaken), Frank Konings (Veiligheid&Leefbaarheid), Albert Albers (Sociaal), Francois Weerts (Vastgoed/Ontwikkeling), Ferry Wahls (Mobiliteit), Gerard Wijnands (Beheer)

Vergaderfrequentie: 1 x per maand 90 minuten

6.6. Werkgroep Omgevingsplan

De werkgroep Omgevingsplan is verantwoordelijk voor oplevering van de pilot Omgevingsplan binnen de gestelde vereisten, middelen en planning zoals op hoofdlijnen beschreven in paragraaf 4.2 van dit document en nader uitgewerkt in het projectplan van de werkgroep Omgevingsplan.

Projectleider: Anhilde de Jong

Werkgroep Omgevingsplan: Koos Jans (Ruimte), Moniek Wetzels (Ruimte), Paul Tullemans (Ruimte), Miranda Vorstermans (Veiligheid&Leefbaarheid), Noël van Kan (Veiligheid&Leefbaarheid), Linda Nieuwenboom (Veiligheid&Leefbaarheid), Robert Bongers (Veiligheid&Leefbaarheid), Marjolein Gijsselaers (Vastgoed), Lars Bruls (Vastgoed), Charlotte Smeets (Communicatie), Chantal Kneepkens (Communicatie) Rieneke Soumete (Sociaal), Marleen van Oeveren (Economie&Cultuur)

Vergaderfrequentie: 1 x per maand 90 minuten

6.7. Werkgroep Informatiemanagement en Digitalisering

De werkgroep Informatiemanagement en Digitalisering is verantwoordelijk voor oplevering en het borgen van de randvoorwaardelijke processen in relatie tot informatiemanagement en digitalisering die nodig zijn om de Omgevingswet volgens de gestelde vereisten te kunnen implementeren binnen de gemeente Maastricht, met bijzondere aandacht voor het aansluiten op en werken met het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet.

Daarnaast is het zaak te voldoen aan een aantal randvoorwaardelijke activiteiten, conform de Checklist Informatievoorziening Omgevingswet die landelijk is ontwikkeld. De checklist is een belangrijk instrument dat inzicht geeft in de noodzakelijke activiteiten in het kader van het DSO, de noodzakelijk te realiseren randvoorwaardelijke zaken én een daaraan gekoppeld tijdsplan. Deze randvoorwaardelijke activiteiten en noodzakelijke resultaten zijn al geadresseerd in het reeds vastgestelde I&A-portfolio 2018.

Een nadere omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van deze werkgroep is opgenomen in paragrafen 5.1 en 5.2 van dit document en nader uitgewerkt in het plan van aanpak van de werkgroep Informatiemanagement & Digitalisering.

Projectleider: Albert Royen

*Werkgroep: Ad Balemans (coördinator/specialist vastgoedinformatie), Cecile Hodzelmans (serviceline coördinator), Frauke Theeuwen (serviceline coördinator), Karin Kolacki (functioneel beheerder), Erwin Kusters (functioneel beheerder), Nicole Keizer (projectleider bedrijfsbureau V&L), Constant Leenders (adviseur procesmanagement SSC), Robbert Jetzes (adviseur informatiemanagement SSC), Moniek Geraets (adviseur gegevensmanagement SSC), Paul Dorenbosch (adviseur gegevensmanagement SSC), Boy Gerrits (gemeentearchivaris RHCL), Documentair Informatiemanager, Sanne de Groen (kwaliteitsborging).
Vergaderfrequentie: 1 x per maand 90 minuten*

6.8. Werkgroep Juridisch

De Werkgroep Juridisch heeft als taakopdracht het continue analyseren van alle juridische en juridische beleidsmatige aspecten van de nieuwe regelgeving (onder andere bestuurlijke afwegingsruimte, deregulering en maatwerkregel/-voorschriften) en het adviseren over juridische vraagstukken die zich aandienen als gevolg van de nieuwe regelgeving, maar ook als gevolg van de door de Omgevingswet gevraagde andere manier van werken (cultuurverandering). In het begin ligt het accent vooral op het volgen van de totstandkoming van het wetgevingshuis, dat via een groeiemodel tot stand komt. Gaandeweg zal echter een verschuiving plaats vinden naar meer inhoudelijke taken en opgaven, gericht op het goed borgen van de juridische vereisten en juridische mogelijkheden in de verplichte juridische instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsvergunning met inbegrip van het Digitale Stelsel Omgevingswet.

De Werkgroep Juridisch levert daarmee een belangrijke specifieke bijdrage op juridisch vlak aan de verbeterdoelen en de veranderopgave van de Omgevingswet:

- Meer integraal werken
- Meer gebiedsgericht
- Meer faciliterende rol (verbinden)
- Meer ruimte en vrijheid (minder gedetailleerde regels)
- Eenvoudiger regels
- Meer gebruiksgemak en klantbediening (digitale informatie)
- Snellere besluitvorming
- Meer lokaal maatwerk (bestuurlijke afwegingsruimte)
- Meer vertrouwen en verantwoordelijkheid aan initiatiefnemers geven (uitnodigingsplanologie)
- Meer in samenwerking met de samenleving (participatie en dialoog)

Een nadere omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van deze werkgroep is opgenomen in paragraaf 5.4 van dit document en nader uitgewerkt in het plan van aanpak van de werkgroep Juridisch.

Projectleider: Koos Jans

*Werkgroep: Moniek Wetzels (Ruimte), Paul Tullemans (Ruimte), Dorien Schouten (Concern), Rob Kohl (V&L), Frank Konings (V&L), Nazan Emre (V&L), Mike Ploum (V&L), Francois Weerts (Vastgoed), Paula Alderden (Vastgoed), Ad Balemans, Lars Bruls (Vastgoed), Jos Lochs (W&L), Astrid Vermeulen (W&L), Rieneke Soumete (Sociaal), Robert Bongers (V&L)
Vergaderfrequentie: 1 x per maand 120 minuten*

6.9. Werkgroep Organisatieontwikkeling

De werkgroep Organisatieontwikkeling is verantwoordelijk voor de vertaling van de impact van de Omgevingswet op de organisatie in de vorm van functieprofielen, benodigde competenties en vaardigheden, veranderingen in houding en gedrag alsook een vertaling en advisering rondom de veranderingen in werkwijzen. De werkzaamheden van deze werkgroep zijn in paragraaf 5.1 en 5.3 van dit document beschreven en nader uitgewerkt in het projectplan van de werkgroep Organisatieontwikkeling.

Projectleider: Natacha Wetzels (P&O Concernzaken)

Werkgroep: Karin Weusten (Sociaal, Academie Veranderende Overheid), Jeanny Hermens (P&O personeelsadviseur), Tim van Wanroij (Ruimte: Proefruimte, projectleider Omgevingsvisie), Anhilde de Jong (Ruimte: Proefruimte, procesmanager Omgevingswet), en nauwe samenwerking met Suzanne van Lijf (PO: Learn@Maastricht) en Herbert Hoofwijk en Manon Ploumen (Move@Maastricht).

Vergaderfrequentie: 1 x per maand 90 minuten

6.10. Werkgroep Communicatie

De invoering van de Omgevingswet is voor elke gemeente een complexe operatie: het raakt visie, beleid, regels, processen, systemen, houding en gedrag. Er zijn veel spelers bij betrokken: intern en extern. Bij deze invoering is samenwerking met inwoners, ondernemers, belangenorganisaties, andere overheden en stakeholders cruciaal. Het is bovendien een langdurig proces. Essentieel onderdeel van het implementatietraject is dan ook communicatie in de breedste zin van het woord. Alle betrokkenen zowel intern als extern moeten weten wat de wet inhoudt en wat de gevolgen en kansen hiervan zijn of kunnen zijn voor de gemeente. Vandaar dat het opgestelde Ambitiedocument Implementatie Omgevingswet Maastricht is samenspraak met de stad tot stand is gekomen, hierin zijn de keuzen en ambities van de gemeente Maastricht bij het invoeren van de Omgevingswet geformuleerd.

Vanwege het belang van communicatie gedurende het gehele proces tot aan implementatie van de Omgevingswet, is er een werkgroep Communicatie die toeziet op de communicatie naar de verschillende doelgroepen. Het opgestelde communicatieplan wordt hierbij als strategisch kader gehanteerd, en de zogenaamde communicatiekalender (op basis van de projectplannen van de verschillende werkgroepen) biedt concretisering van te voeren communicatieactiviteiten ingedeeld in tijd, doelgroep, doel en middel. De communicatie en participatie met betrekking tot de kerninstrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en eventueel Omgevingsprogramma's, is maatwerk en is in samenwerking met de werkgroep Communicatie in de betreffende projectplannen uitgewerkt.

Projectleider: Charlotte Smeets (Communicatie)

Werkgroep: Chantal Kneepkens (Communicatie), Anhilde de Jong (procesmanager Omgevingswet)

Vergaderfrequentie: 1 x per maand 60 minuten

6.11. Werkgroep Financieel

Het is de taak van de werkgroep Financieel om de financiële gevolgen van de Omgevingswet in Maastricht, op basis van de resultaten van de andere werkgroepen, in beeld te brengen. Dit behelst drie typen kosten:

- Implementatiekosten: de kosten die gemaakt moeten worden gedurende het implementatietraject ter voorbereiding op de Omgevingswet. De werkgroep Financieel maakt

deze kosten inzichtelijk op basis van de projectplannen van de verschillende werkgroepen, alsook in samenwerking en vergelijking met andere gemeenten middels bijvoorbeeld het Financieel Model Omgevingswet van de VNG.

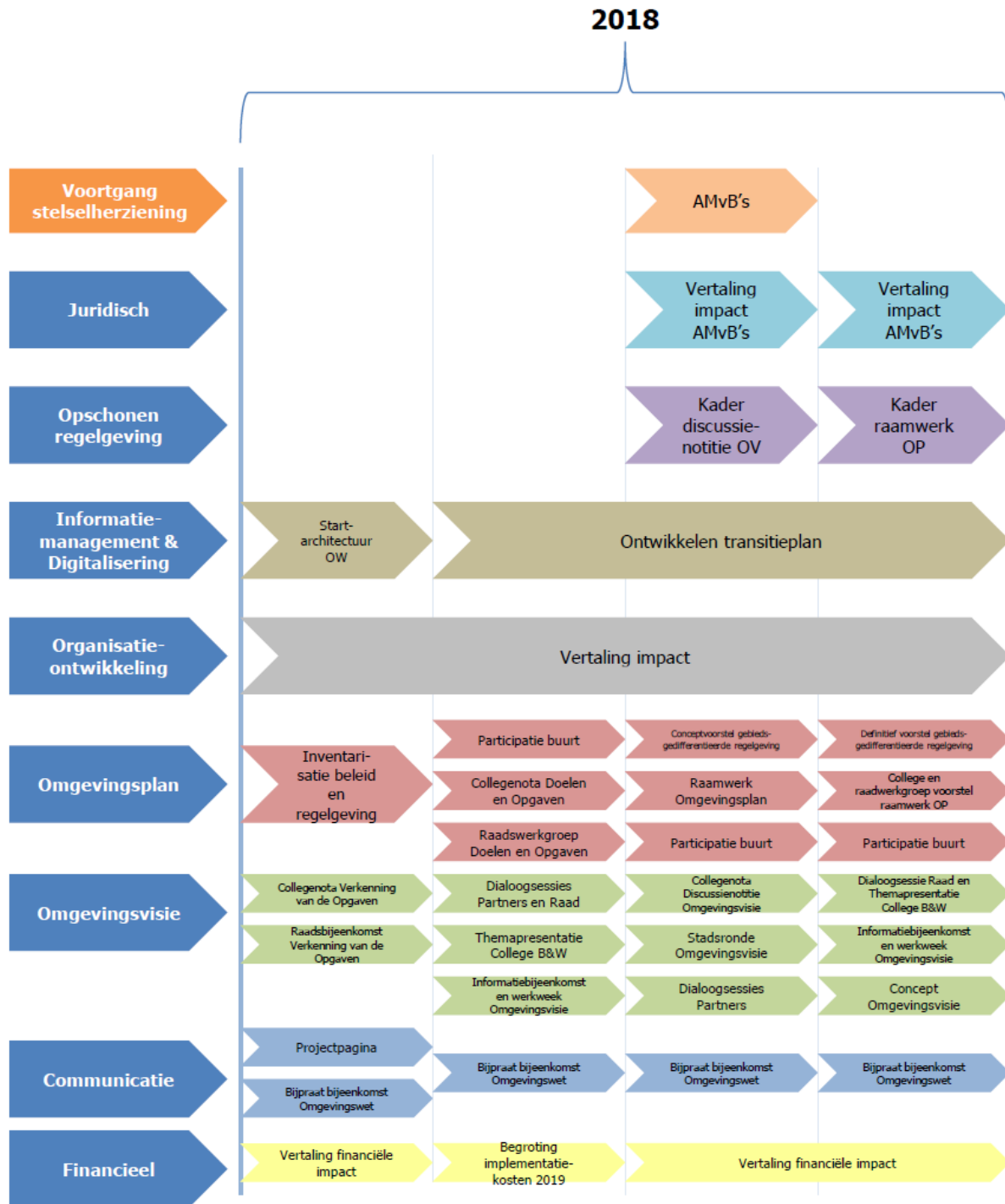
- Exploitatiekosten: inzichtelijk maken van de jaarlijkse kosten na invoering van de Omgevingswet binnen de gemeente Maastricht. Op basis van gemaakte keuzen met betrekking tot organisatieontwikkeling, vergunningverlening, ambitieniveau digitaal stelsel etc. zoals deze binnen de verschillende werkgroepen inzichtelijk gemaakt worden de komende jaren tot aan implementatie van de Omgevingswet. Het is aan de werkgroep Financieel om deze kosten door te berekenen voor de situatie vanaf invoering van de Omgevingswet: vanaf 2021.
- Frictiekosten: de werkgroep dient ook inzicht te geven in eventuele frictiekosten die te maken hebben met de overgang naar de Omgevingswet. Het betreft hier eenmalige kosten die nodig zijn om van de 'oude situatie' naar de 'nieuwe situatie' te gaan.

Voorzitter: Anhilde de Jong (procesmanager Omgevingswet)

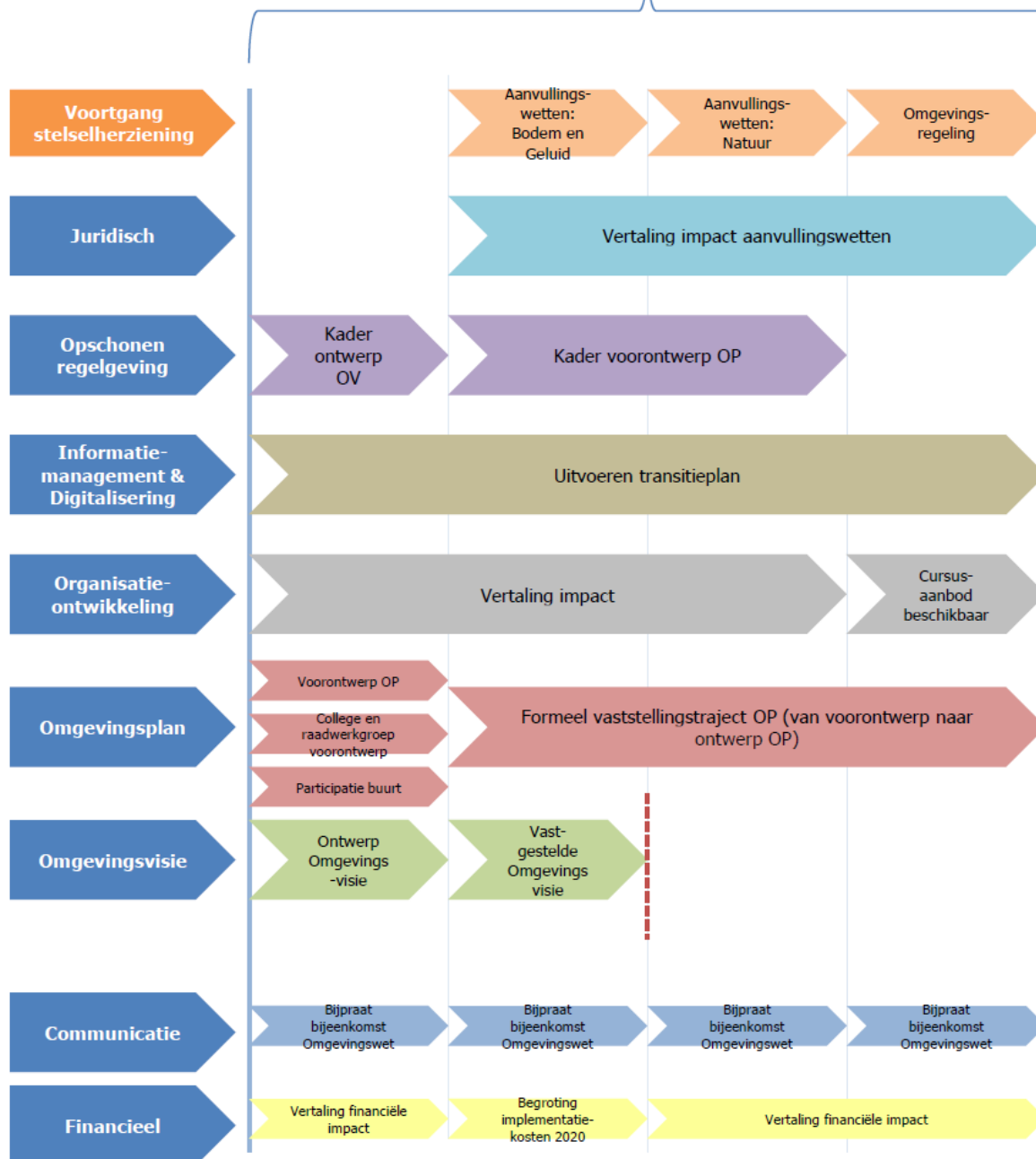
Werkgroep: Hulya Yazar (Bedrijfsvoering&Control), Ricardo Wasbauer (Bedrijfsvoering&Control), Erwin Maussen (Bedrijfsvoering&Control), Valerie Sweelssen (Veiligheid&Leefbaarheid), Rob Kohl (Veiligheid&Leefbaarheid), Albert Royen (Concernzaken)

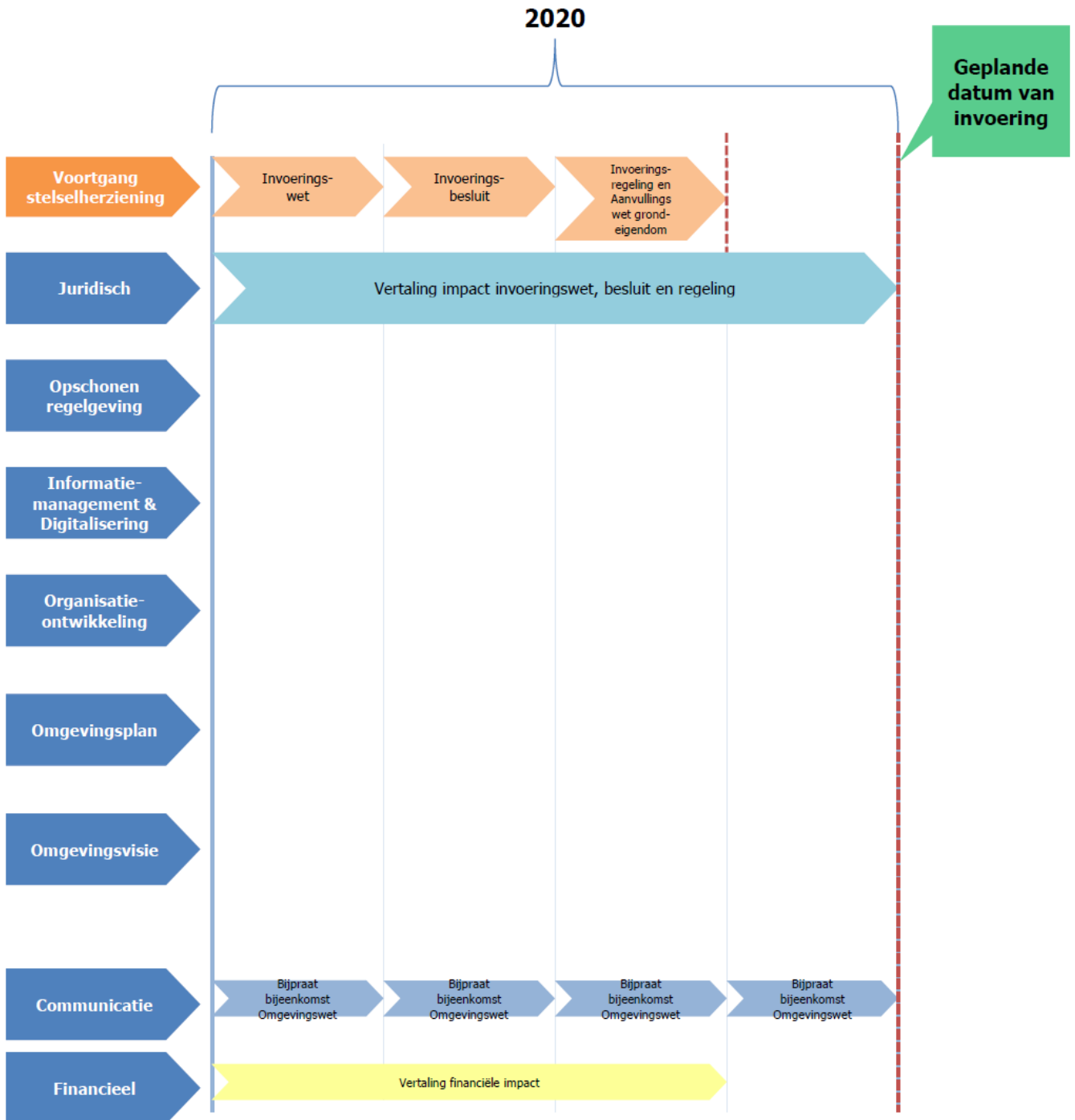
Vergaderfrequentie: 1 x per maand 60 minuten

7. Planning Implementatie Omgevingswet Maastricht

2019

8. Financiën

Er is op dit moment nog geen concreet inzicht in welke kosten en baten de invoering van de Omgevingswet nu tijdens de implementatie en straks tijdens exploitatie met zich meebrengt. Zoals in paragraaf 6.11 van dit document beschreven is het de verantwoordelijkheid van de werkgroep Financieel om dit inzicht te verschaffen. Hierbij is er bewust gekozen om voor wat betreft het implementatietraject gezien de grote onzekerheid en momenteel nog onduidelijkheid per jaar te begroten. Voornaamste oorzaken van deze onzekerheid zijn:

- De uitvoeringsregelingen van de wet (AMvB's, Aanvullingswetten en Invoeringswet) zijn de komende 2 jaar nog in de maak.
- Het ambitieniveau per 1 januari 2021 van het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet is nog niet uitgekristalliseerd.
- Er zullen nog aanvullende onderzoeken plaatsvinden naar alternatieve financieringsmogelijkheden die ter compensatie van verminderde legesinkomsten en de verschuiving van vergunningverlening naar toezicht en handhaving, ingezet kunnen worden.

Er is een Financieel Akkoord over de Omgevingswet gesloten tussen het Ministerie (Rijk), IPO (Provincies), UvW (waterschappen) en de VNG (gemeenten). De hoofdlijnen van dat akkoord zijn:

- De éénmalige investeringskosten voor de bouw van het landelijke digitaal stelsel, het landelijke centrale informatiepunt en de invoeringsondersteuning (onder andere door de VNG) komen volledig voor rekening van het Rijk.
- Gemeenten gaan meebetalen aan de structurele uitvoeringskosten van het landelijke digitaal stelsel en het landelijke centrale informatiepunt.
- Gemeenten moeten zelf de eigen invoeringskosten (zogenaamde transitiekosten) dragen. Daaronder vallen in elk geval de aansluiting van eigen digitale voorzieningen op het landelijke digitale stelsel, aanpassing van werkprocessen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, kennis en opleiding, communicatie en de gevolgen van minder legesopbrengsten en een taakverschuiving naar meer toezicht en handhaving.

Het is niet aan de orde dat er structureel meer middelen zullen komen, dus de transitie dient budgetneutraal te worden uitgevoerd. Verder is in het akkoord afgesproken dat de besparingen, die de invoering van de Omgevingswet op termijn eventueel met zich meebrengt (bijvoorbeeld efficiencywinsten en minder onderzoekslaten) niet via het Gemeentefonds worden afgeroomd en dus ten gunste van de gemeente komen.

Voor het jaar 2018 is voor de implementatie Omgevingswet een bedrag van € 400.000 gereserveerd. De in het ambitiedocument en in dit plan van aanpak beschreven insteek vraagt in 2018 met name extra inzet ten aanzien van het aanpassen van werkprocessen, informatiemanagement en digitalisering (werkgroep Digitalisering & Informatiemanagement), het uitwerken en opstellen van het nieuwe ruimtelijke instrumentarium (Omgevingsvisie en Omgevingsplan) en de veranderende rol en houding van de overheid (werkgroep Organisatieontwikkeling). Veel verder vooruit prognosticeren dan 2018 was in 2017 nog niet mogelijk (gezien bovengenoemde onzekerheden), de jaren na 2018 zijn in de begroting 2018 daarom als nog nader uit te werken post opgenomen. In de begroting van 2019 zullen minimaal de kosten voor het jaar 2019 inzichtelijk gemaakt worden, waarbij voor zover mogelijk een doorkijk geboden zal worden naar de verwachte kosten voor de jaren daarna, onderverdeeld naar implementatiekosten, exploitatiekosten en mogelijke frictiekosten.

9. Risicoparagraaf

De Omgevingswet treedt januari 2021 definitief in werking. Vanaf dat moment zal de gemeente moeten voldoen aan de verschillende bepalingen en dient er gewerkt te worden overeenkomstig de uitgangspunten van de Omgevingswet. Het is denkbaar dat de gemeente risico's loopt in verband met de invoering van de nieuwe wet. In deze paragraaf wordt op dat aspect ingegaan.

Inhoudelijke en procedurele risico's

De belangrijkste gemeentelijke instrumenten zijn:

- Omgevingsvisie: verplicht voor het hele grondgebied van de gemeente. Er is geen vormvereiste in de wet opgenomen en er geldt een overgangsregeling. Voor de korte termijn zijn er geen risico's met betrekking tot de verplichte visie temeer daar de gemeente Maastricht een aantal visiedocumenten heeft. Met name de Stadsvisie kan al worden aangemerkt als een visie in het kader van de Omgevingswet. Weliswaar is die visie (en de actualisatie) al wat ouder maar er wordt technisch gesproken aan de wettelijke vereiste voldaan.
- Omgevingsplan: de huidige bestemmingsplannen zijn tot 2020 actueel. Dat betekent dat pas in 2020 over het Omgevingsplan nieuwe stijl beschikt dient te worden. Aangenomen wordt dat er voldoende tijd is om tot dat Omgevingsplan te komen.
- Omgevingsvergunning: dit stelsel blijft grotendeels ongewijzigd. De gemeente Maastricht is gewend hiermee te werken. Het feit dat er enkele regelingen aan het stelsel worden toegevoegd is op zich geen risico. Hooguit een aandachtspunt. Afhankelijk van de opzet van het Omgevingsplan, op basis van hetgeen in het Ambitiedocument en de te ontwikkelen Omgevingsvisie wordt bepaald, kan sprake zijn van vervaging van normstelling met meer verantwoordelijkheden bij plantoetsing en vergunningverlening. Ook dit is een aandachtspunt.
- Omgevingsprogramma: hier worden geen risico's voor de gemeente voorzien. In principe is een omgevingsprogramma afgeleid van de visie en het omgevingsplan.

Personele risico's

In paragraaf 5.3 en 6.9 van dit document is de (mogelijke) impact van invoering van de Omgevingswet op het gebied van werkprocessen, functieprofielen, vaardigheden en competenties beschreven. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgroep Organisatieontwikkeling om deze impact, in samenwerking met de andere werkgroepen, inzichtelijk te maken alsook de te nemen maatregelen om als gemeente Maastricht hierop voorbereid te zijn en vanaf 2021 in deze nieuwe situatie te kunnen werken. Eén van de eerste vragen is een inschatting van de termijn waarop we ons als gemeente Maastricht op het gebied van vaardigheden en competenties, middels opleidingen en trainingen, kunnen omvormen tot de gewenste situatie. Indien deze gewenste veranderingen te lang gaan duren dan houdt dit een risico in met betrekking tot de effectiviteit van handelen in de nieuwe situatie in.

Financiële risico's

Op dit moment is nog niet te voorzien welke totale kosten (en baten) gemoeid zullen zijn met de volledige implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente Maastricht. Het is niet zinvol om een uitgewerkte planning voor de komende 3 jaar te maken gezien de voortgang van de stelselherziening en de verschillende wetten en vereisten die landelijk nog bekend moeten worden. Daar komt bij dat ook de keuzen die tijdens het proces van opstellen van Omgevingsvisie en Omgevingsplan (elk met mogelijk zijn financiële gevolgen) nog niet uitgewerkt zijn. Het is de taak van de werkgroep Financieel om dit de komende jaren inzichtelijk te maken en te vertalen naar de financiële impact voor de organisatie.

Wat op basis van het gedachtegoed van de Omgevingswet al wel gesteld kan worden is dat de Omgevingswet bijvoorbeeld voor de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid forse gevolgen zal hebben voor het takenpakket van de medewerkers en de financiële dekking. Dit komt doordat waarschijnlijk meer vergunningsvrij gerealiseerd kan worden waardoor er minder legeskosten geïnd kunnen worden. Daartegenover staat dat er in het proces van vergunningsverlening meer maatwerk geleverd moet worden omdat er minder is vastgelegd in het omgevingsplan dan nu in het bestemmingsplan vaak het geval is. De tijdsbesteding per omgevingsvergunning zal dus waarschijnlijk hoger worden. Datzelfde kan gaan gelden voor (bouw)toezicht en handhaving. Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan moet dit als belangrijk aandachtspunt worden meegenomen, zeker ook in relatie tot de begroting.

Eén van de grootste financiële risico's voor de gemeente betreft de digitalisering. Daar komen landelijke richtlijnen voor waar de gemeente aan moet voldoen wil de gemeente digitaal kunnen blijven communiceren met alle basisadministraties en gegevensbanken. Essentieel daarbij zijn twee uitgangspunten: alle plannen moeten digitaal aangeboden worden en raadpleegbaar zijn. Daarnaast geldt dat alle actoren in de verschillende processen altijd over dezelfde informatie moeten kunnen beschikken.

Bestuurlijke risico's

De Omgevingswet geeft aan waar elke gemeente (en waterschap en provincie) aan moet voldoen. De wet kent echter geen sanctiebepalingen. Het grootste bestuurlijke risico is dat ten opzichte van de eigen gemeenschap onvoldoende wordt ingespeeld op de Omgevingswet en een goede toepassing van de daarin opgenomen instrumenten. De samenleving kan dan niet profiteren van de voordelen van de nieuwe wet. Gelet moet nog worden op het verkiezingsjaar 2018. Voor de verkiezingen te nemen besluiten moeten goed verankerd worden.

Bijlage 1: Urenoverzicht medewerkers

Medewerker	Werkgroep / taken	2018 u/w	1 ^e helft 2019 uur/week	Kosten
Anhilde de Jong	Procesmanager Omgevingswet, Kernteam, Raadswerkgroep, Projectgroep, Omgevingsplan, Financieel, Communicatie, Omgevingsvisie, Organisatieontwikkeling	40	40	regulier
Koos Jans	Kernteam, Juridisch, Omgevingsplan	8	8	regulier
Tim van Wanroij	Kernteam, Omgevingsvisie, Organisatieontwikkeling	16	16	regulier
Albert Royen	Kernteam, Digitalisering&Informatiemanagement, Financieel, Projectgroep	8	8	budget werkgroep D&I
Charlotte Smeets	Kernteam, Communicatie, Omgevingsplan, Projectgroep	8	8	regulier
Natascha Wetzels	Kernteam, Organisatieontwikkeling, Projectgroep	8	8	regulier
Dorien Schouten	Kernteam, Juridisch, Omgevingsplan, Projectgroep	20	20	regulier
Erwin Maussen	Kernteam, Financieel	4	4	regulier
Rob Kohl	Kernteam, Financieel, Juridisch, Projectgroep	10	10	regulier
Sanne de Groen	Kernteam, Digitalisering&Informatiemanagement	8	8	budget werkgroep D&I
Olaf Slenter	projectondersteuner, deelname kernteam, projectgroep, alle werkgroepen	16	16	ca. €55.000
Jake Wiersma	Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Projectgroep	12	12	regulier
Onno de Jong	Omgevingsvisie	2	2	regulier
Simone van der Steen	Omgevingsvisie, Projectgroep	4	4	regulier
Paul Lambrechts / Lincey Bastings	Omgevingsvisie, Projectgroep	4	4	regulier
Ard Costongs	Omgevingsvisie, Projectgroep	4	4	regulier
Rhea Reints	Omgevingsvisie	4	4	regulier
Frank Konings	Omgevingsvisie, Juridisch, Projectgroep	6	6	regulier
Albert Albers	Omgevingsvisie, Projectgroep	5	5	regulier
Francois Weerts	Omgevingsvisie, Juridisch, Projectgroep	6	6	regulier

Ferry Wahls	Omgevingsvisie, Projectgroep	5	5	regulier
Gerard Wijnands	Omgevingsvisie, Projectgroep	5	5	regulier
Chantal Kneepkens	Raadswerkgroep, Communicatie, Omgevingsplan, Projectgroep	4	4	regulier
Moniek Wetzels	Omgevingsplan, Juridisch	12	12	regulier
Paul Tullemans	Omgevingsplan, Juridisch	6	6	regulier
Miranda Vorstermans	Omgevingsplan	4	4	regulier
Noël van Kan	Omgevingsplan	4	4	regulier
Linda Nieuwenboom	Omgevingsplan	4	4	regulier
Marjolein Gijsselaers	Omgevingsplan	4	4	regulier
Marleen van Oeveren	Omgevingsplan, Projectgroep	4	4	regulier
Robert Bongers	Omgevingsplan, Juridisch, Projectgroep	8	8	regulier
Rieneke Soumete	Omgevingsplan, Juridisch	8	8	regulier
Ad Balemans	Digitalisering&Informatiemanagement, Juridisch	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Cecile Hodzelmans	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Frauke Theeuwen	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Karin Kolacki	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Erwin Kusters	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Nicole Keizer	Digitalisering&Informatiemanagement, Projectgroep	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Constant Leenders	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I

Robbert Jetzes	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Moniek Geraets	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Paul Dorenbosch	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Boy Gerrits	Digitalisering&Informatiemanagement	werkgroep D&I	werkgroep D&I	budget werkgroep D&I
Nazan Emre	Juridisch	2	2	regulier
Mike Ploum	Juridisch	2	2	regulier
Paula Alderden	Juridisch	2	2	ca. €10.000
Lars Bruls	Juridisch	5	5	regulier
Jos Lochs	Juridisch, Projectgroep	6	6	regulier
Astrid Vermeulen	Juridisch	5	5	regulier
Karin Weusten	Organisatieontwikkeling, Projectgroep	2	2	regulier
Jeanny Hermens	Organisatieontwikkeling, Projectgroep	1	1	regulier
Suzanne van Lijf	Organisatieontwikkeling	1	1	regulier
Herbert Hoofwijk / Manon Ploumen	Organisatieontwikkeling	1	1	regulier
Hulya Yazar	Financieel	1	1	regulier
Ricardo Wasbauer	Financieel	2	2	regulier
Valerie Sweelssen	Financieel	1	1	regulier
Roger Huntjens	Projectgroep	1	1	regulier
Anne-Sophie Lemmens	Projectgroep	1	1	regulier
Edo Lemmens	Projectgroep	1	1	regulier
Suzanne Mestrom	Projectgroep	1	1	regulier
Rob Lamers	Projectgroep	1	1	regulier
Marcel 't Sas	Projectgroep	1	1	regulier

Eric Gruisen	Projectgroep	1	1	regulier
Tima van der Linden	Projectgroep, Kopgroep	2	2	regulier
Liesbeth Houben	Projectgroep	1	1	regulier
John van Westebrugge	Kopgroep	1	1	regulier